

Beslutad av: Regionutvecklingsnämnden 2017-12-08

Diarienummer: 2017-00794

Västra Götalandsregionens program för Entreprenörskap 2018-2020

Innehållsansvar: Koncernstab regional utveckling

1 Inledning och syfte

Västra Götalandsregionens program för Entreprenörskap 2018-2020 vänder sig till akademi, företag, utbildningar, offentliga parter och andra organisationer som samverkar för att utveckla Entreprenörskap i Västra Götaland. Programmet ska bidra till att utveckla ett framgångsrikt och brett entreprenörskap utifrån förändrade attityder och verkningsfulla insatser i Västra Götaland.

Västra Götalandsregionen ska med sina insatser bidra till en ekonomisk, ekologisk och socialt långsiktig hållbar utveckling. Program är ett av flera verktyg som Västra Götalandsregionen använder för att uppfylla målen i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet. De styr Västra Götalandsregionens prioriteringar inom vissa styrkeområden. Programmen omfattar utvecklingsinsatser som bygger på samverkan för att lösa aktuella samhällsutmaningar och som på så sätt skapar möjlighet för hållbar regional utveckling.

Styrande dokument för detta program är regionfullmäktiges budget, Vision Västra Götaland samt Västra Götaland 2020 – Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020. Allt utvecklingsarbete i Västra Götaland ska beakta och genomsyras av kriterier som jämställdhet, integration, klimat/miljö samt internationalisering.

2 Trender och utmaningar

Graden av entreprenöriell aktivitet skiftar bland annat utifrån konjunkturella svängningar, attitydförändringar och politiska förutsättningar för företagsutvecklande verksamhet. Sverige har under en period till och med 2017 upplevt en stark ekonomisk konjunktur med sjunkande arbetslöshet och många branscher som erbjuder nyanställningar och sysselsättning. Då minskar den del av nyföretagandet som sker av nödvändighetsskäl. När sysselsättningsgraden i samhället ökar blir anställningsformen en bekvämare väg för många. Totalt sett så ligger Sverige lite under snittet för små EU-länder i entreprenöriell aktivitet¹ trots en stabilt ökande trend.

Men det finns också andra motiv till entreprenörskap. Till exempel viljan och lusten att driva fram en affärsidé till ett framgångsrikt företag. Eller entreprenörskap som livsstil, en frihet att skapa, utforma och disponera resurser och tid. Dessa motiv påverkas i positiv eller negativ riktning mer av de bilder som förmedlas av entreprenörskap/företagande i utbildning, samhällsliv och media. Västra Götalandsregionen har sedan länge stött en mängd insatser för att främja entreprenöriella attityder hos barn, ungdomar och vuxna. Även i dessa miljöer skiftar attityderna beroende på samhällsförändringar och trender i åsiktsbildning. Det går att skönja att entreprenörskap har tappat något av sin statushöjd bland ungdomar i Västra Götaland de senaste åren².

Entreprenörskapsbarometern (Tillväxtverket) genomförs nationellt och regionalt vart fjärde

¹ ”Andel av befolkningen i åldrarna 18–64 år som antingen är entreprenör i vardande eller äger och leder ett nytt företag”. General Entrepreneurship Monitor(GEM) 2017

² Entreprenörskapsbarometern(2004, 2008, 2012, 2016)

år och de entreprenöriella attityderna uppmätte nationellt en höjdpunkt 2004 då 57 % kunde *tänka sig* att bli företagare. Motsvarande siffra 2016 var 47 % och Västra Götaland ligger precis på rikssnittet. Kontrasterna har dock ökat då de som *helst av allt* vill starta eget företag ökat från 27 % till 36 %. Det är alltså färre som kan tänka sig att starta företag men de som vill det är ännu mer övertygade. Vår region ligger där en bit över den nationella nivån. I övrigt ligger Västra Götaland nära eller lite över snittet i de flesta avseenden som Entreprenörskapsbarometern mäter förutom ifråga om entreprenörskapets plats i utbildningarna vid universitet och högskola, där regionen placerar sig bland de sämre i landet³.

Ibland krockar ambitionsmål kring entreprenörskap med andra politiska ambitioner. Företagande är av tradition en manlig företeelse i vårt land. Under en lång följd av år har enbart runt en fjärdedel av företagarna varit kvinnor. För nya företag har andelen kvinnor brukat ligga lite högre på runt en tredjedel⁴. Män startar och driver också generellt större företag och kvinnor mindre. Satsningar på kvinnors entreprenörskap och förändrade attityder i samhället har gradvis förändrat balansen i mer jämställd riktning. Men vissa undersökningar (till exempel GEM⁵) har visat att politisk osäkerhet kring branscher kan påverka entreprenörskapsnivån. Oavsett regionala ambitioner att öka kvinnligt företagande, kan politiska förslag och beslut kring t.ex. välfärdssektorn förändra spelplanen och påverka möjligheterna att uppnå den typen av jämställdhetsmål.

Regleringar och administrativa bördor har stor påverkan på människors vilja att starta och driva företag. En potentiellt framgångsrik företagare kan välja att avstå sitt företagande om regelverken är besvärliga eller kräver för mycket administration. Enligt undersökningar som Tillväxtverket genomfört (Företagens villkor och verklighet) har regelbördan en särskild bäring på entreprenörskap eftersom de företag som har ambitioner att växa upplever regelbördan mest hämmande⁶. Det är de större småföretagen (10-49 anställda) som upplever regelbördan allra tyngst, relaterat främst till snåriga regelverk och personaladministration. I denna grupp vill 90 % av företagen helst växa och 70 % vill öka antalet anställda. De har alltså stor betydelse för sysselsättning i samhället. Även företag inom besöksnäringen upplever regelbördan som det största tillväxthindret⁷. I Svenskt Näringslivs mätning har Företagsklimatet i Sverige gradvis blivit sämre under de senaste 6 åren (från 3,54 till 3,19 av 6)⁸ och visar nu det lägsta värdet sedan mätningarna startade 2008. Det är en påtaglig försämring av upplevelsen av de nationella förutsättningarna för företagande. Kommunernas betyg har varit mer stabila under åren runt ett värde på 3,35. Samtidigt visar Sveriges Kommuner och Landstings mätning (Insikt) av Företagsklimatet att de företag som haft egna ärenden hos kommunerna blivit allt nöjdare med kommunernas bemötande, handläggning och förståelse för företagets verklighet.

En ökad invandring har lett till stora behov att få många nya människor i sysselsättning. Entreprenörskap och eget företagande ligger nära till hands för människor som kommit från länder och kulturer där detta är vanligare än i Sverige. På kort tid har en lång rad organisationer, inte minst i Västra Götaland, startat projekt för att använda entreprenörskap som integrationsverktyg. Detta skapar ett förstärkt behov av framkomliga och förståeliga vägar

³ Entreprenörskapsbarometern (2004, 2016)

⁴ "Att mäta kvinnors företagande", Tillväxtanalys, 2015

⁵ General Entrepreneurship Monitor (GEM) 2014-2017

⁶ "Regler som tillväxthinder och företagets kontakt med offentliga aktörer". Tillväxtverket 2014

⁷ "Fakta om svensk turism" Tillväxtverket 2017

⁸ Svenskt Näringsliv 2017

att kunna starta företag. Genom eget företagande skapas en motivationsfaktor att snabbt kunna förstå det svenska samhället och interagera med svenska kunder och leverantörer. Entreprenörskapet kan därmed bli en genväg till en snabb integration i samhället och en möjlighet att bidra till den allmänna välfärden. Enligt Tillväxtverket är det vanligare bland nya företag att ha en företagsledare med utländsk bakgrund som företagsledare och det är också vanligare att nya företag (0-3 år) vill växa och de har större framtidstro.

Västra Götaland med starka och etablerade universitet/högskolor, företag och branschkluster driver fram många entreprenörer med starka företagsidéer. Företagsidéer med potential kan ha stor betydelse för sysselsättning och regional tillväxt. Ofta uppstår behov av riskkapital för den nya idén. Rapporter visar att offentliga finansieringsstöd oftare går in när företaget hunnit verka ett tag och för privata riskkapitalister upplevs risknivån för hög i tidiga skeden. Dessutom är det privata riskkapitalet i huvudsak samlat till Stockholmsregionen⁹. Lovande entreprenöriella företagsidéer har därför större förutsättningar i huvudstaden och många unga företag flyttar dit för att kunna förverkliga sin idé. Den nyligen framlagda Entreprenörskapsutredningen föreslår att offentligt riskkapital skall kunna gå in mer i tidiga skeden och att detta stöd mycket väl kan delegeras regionalt¹⁰. I Västra Götaland finns därutöver ett behov att kunna matcha lovande företagsidéer med lokalt riskkapital på ett bättre sätt. Ett sätt är att skapa bättre fungerande arenor och mötesplatser för att matcha lovande entreprenörer/idéer med offentligt och privat riskkapital.

Sammanfattningsvis beror mycket av entreprenörskapets förutsättningar på nationella villkor. Men det finns ändå mycket kvar som Västra Götalandsregionen kan påverka.

- Att återuppväcka och förstärka entreprenörskapets status bland ungdomar och utbildningsinstitutioner har stor påverkan på framtida sysselsättning och utveckling i samhället.
- Att vidareutveckla entreprenörskap som metod för framgångsrik integration rymmer stora möjligheter.
- Att verka för förenkling av regelverk som går att påverka regionalt och kommunalt, liksom att utveckla guidningen för företag som försöker ta sig genom myndighetsdjungeln, ökar möjligheterna och lusten för fler att starta och utveckla företag.
- Att bidra till goda utvecklingsförutsättningar affärsidéer och entreprenörer med innovationshöjd som kan skapa starka sysselsättningseffekter med spridningseffekter i den regionala ekonomin. Det finns ett flertal goda exempel på detta i Västra Götaland men förutsättningarna för t.ex. en bättre matchning mellan entreprenörer och riskkapital behöver utvecklas.

3 Mål och målgrupper

Västra Götalandsregionens program för Entreprenörskap 2018-2020 ska bidra till:

Mål i VG2020:

⁹ Underlagsrapport "Det svenska innovations och företagsstödet". Roger Svensson 2016

¹⁰ SOU 2016:72. Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet. Pontus Braunerhjelm

- Åtta av tio unga (18-30 år, kvinnor och män) ska uppge att de kan tänka sig att bli företagare.
- 95 000 nya företag ska startas åren 2014-2020 i Västra Götaland och till att hälften av alla nya företagare år 2020 är kvinnor
- 800 gasellföretag i Västra Götaland under perioden 2014-2020 och högre tillväxttakt i SMF i Västra Götaland än i riket under varje år fram till år 2020

Målgruppen för programmet är potentiella företagare, genom akademi, institut, företag, offentliga parter och andra organisationer som samverkar och bidrar till ett eller flera av ovanstående mål. Målgruppen kan också delas upp med betoning på vissa prioriterade grupper som till exempel nyanlända, unga på landsbygd, kvinnor och individer i utanförskap.

Delmål insatsområde 1 – Ungt Entreprenörskap

1. Åtta av tio unga (18-30 år, kvinnor och män) ska uppge att de kan tänka sig att bli företagare 2020
2. Aktörer som arbetar med Ungt Entreprenörskap (som t.ex. FramtidsFrön, Ung Företagsamhet, Drivhuset, Venture Cup) skall stärkas och uppvisa ökning i deltagarantal, marknadsandelar och antal företagsstarter.
3. Nya koncept för integration av nyanlända genom entreprenörskap som metod skall utvecklas, vidareutvecklas och bli etablerade och funktionella

Delmål insatsområde 2 – Nyföretagarrådgivning

1. En regional samverkansmodell för kvalitetssäkring av nyföretagarrådgivningen ska utvecklas
2. >90 procent av kunderna som fått rådgivning ska vara nöjda och ha fått hjälp att komma vidare i uppstartsfasen
3. Andelen kvinnor som får del av rådgivningen ska vara ≥ 50 procent
4. Andelen utrikes födda som får del av rådgivningen ska vara i nivå med eller högre än utrikes föddas andel av befolkningen i regionen/delregionen
5. SFI för företagare etableras i varje delregion i Västra Götaland
6. Rådgivning ska finnas tillgänglig i områden med hög andel utrikes födda invånare i hela Västra Götaland

Delmål insatsområde 3 – Innovativt entreprenörskap, inkubation

1. Minst 1 500 personer skall vara sysselsatta i företagen som lämnat inkubatorn 2020
2. Minst 250 bolag skall ha lämnat inkubatorerna under programperioden 2018-2020.
3. Samtliga inkubatorer i Västra Götaland skall ha en jämställd styrelse 40/60 fördelning mellan kvinnor och män?
4. Antal sysselsatta i företag som är i eller har lämnat inkubatorer med finansiering från regionutvecklingsnämnden ska ha ökat mer än en kontrollgrupp med liknande företag.

4 Insatsområden

Västra Götalandsregionens program för Entreprenörskap 2018-2020 är indelat i tre insatsområden:

Insatsområde 1 – Ungt entreprenörskap

Intresset för eget företagande är stort bland unga i Västra Götaland. Drygt sex av tio personer i gruppen 18 – 30 år kan tänka sig att blir företagare¹¹. Trots det har andelen unga entreprenörer, upp till 35 år, minskat trendmässigt de senaste åren¹², vilket tyder på fortsatt behov av insatser för att öka intresse och kunskap om entreprenörskap och företagande bland unga.

För Västra Götalandsregionen är det viktigt att skapa positiva attityder till entreprenörskap men även att företagsamhet och nyskapande som förhållningssätt ska genomsyra hela samhället. Satsningar på ungt entreprenörskap delas därför in i två parallella huvudspår. Dels ”företagsamma attityder” som innefattar satsningar på att främja innovationslust, nyskapande och kreativitet för unga i olika former. Dels ”entreprenörskap som företagande” som handlar om insatser där unga människor ges optimal förmåga, redskap och möjlighet att starta och utveckla företag på ett framgångsrikt sätt.

Delområde 1.1 - Grundläggande insatser

Inom ramen för insatsområdet arbetar Västra Götalandsregionen med att forma en grundstruktur där satsningar på ungt entreprenörskap binds samman och främjar varandra. Grundstrukturen bör beakta såväl geografisk täckning som tematisk täckning och olika åldersgrupper. Alla ungdomar i Västra Götaland ska nås av Västra Götalandsregionens satsningar på ungt entreprenörskap och insatserna ska vara jämnt fördelade mellan delregionerna, såväl i storstad som landsbygd samt mellan olika åldersgrupper. Tematiskt stödjer insatserna främst attitydarbete bland yngre åldrar och attityder kombinerat med ett ökat fokus på företagsstarter för äldre ungdomar. I yngre åldrar handlar attitydarbetet främst om att driva upptäckarglädje och skaparlust. I den äldre målgruppen blir rådgivning och mentorship allt viktigare verktyg i koncepten som tillhandahålls. I valet av aktörer för den grundläggande infrastrukturen fokuserar Västra Götalandsregionen främst på de större regionala aktörer som har möjlighet att nå ett stort antal ungdomar med sin verksamhet, inom respektive målgrupp och över hela länet. Några av de mest framträdande aktörerna är Framtidsfrön, Ung Företagsamhet, Drivhuset och Venture Cup. Universitet och Högskolor spelar en viktig roll i att bidra till entreprenöriella attityder samt ge förutsättningar för entreprenöriell erfarenhet. Här finns flera goda exempel, bland annat från Chalmers och Högskolan i Skövde, men det finns mycket kvar att utveckla. Det finns många fler aktörer med regionalt stöd som gör viktiga insatser för unga och som kan inspirera till entreprenörskap i delar av sin verksamhet, såsom t.ex. Science Centers, Tekniktävlingen, Vetenskapsfestivalen, Transfer och Fryshuset.

¹¹ Entreprenörskapsbarometern (2016)

¹² GEM (2015) / SOU 2016:72 ”Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet”

Utöver grundläggande insatser för att skapa en förbättrad infrastruktur rymmer insatsområdet även ett par särskilt prioriterade delområden som anses särskilt viktiga att förstärka under programperioden. Det handlar om insatser riktade till barn och unga på landsbygd och insatser som vidareutvecklar entreprenörskap som integrationsmetod för barn och unga. Dessa insatser utgår dels från ett landsbygdsperspektiv och dels från horisontella människorättsperspektiv där integration, jämlikhet och jämställdhet är framträdande teman.

Delområde 1.2 – Unga på landsbygd

För barn och unga på landsbygd finns en koppling till ett bredare perspektiv där en accelererande urbanisering till storstäderna påverkar strukturen och utvecklingen av företagandet i Västra Götaland. För att stärka orters och bygders överlevnad och utveckling krävs extra stor idérikedom och handlingskraft. Entreprenörskap och företagande fyller här en viktig funktion och satsningar på ungt entreprenörskap är av central betydelse för landsbygdens framtida utveckling. Genom satsningar på ungt entreprenörskap på landsbygden, som t.ex. Unga Landsbygdspriset i Väst, kan Västra Götalandsregionen bidra till att lyfta inspirerande förebilder som visar på utvecklingsmöjligheter på landsbygd.

Delområde 1.3 – Entreprenörskap som integrationsmetod

Integrationsfrämjande insatser är ytterligare ett prioriterat område. Entreprenöriella möjligheter kan bli ett viktigt alternativ till det ordinarie studie- och marknadsutbudet för äldre ungdomar och höja motivationen för nyanlända elever att lära sig det svenska språket och utveckla kunskaper kring företagsamhet och företagande. Dessutom har entreprenöriella attityder och entreprenörskap påvisats vara framgångsrika verktyg för att bearbeta bredare samhällsproblem. Inom ramen för programmet kommer Västra Götalandsregionen göra riktade insatser för att stärka nyanlända ungdomars entreprenöriella kompetenser och ta tillvara på deras engagemang, drivkraft och idérikedom. Fler fungerande koncept ska tas fram för entreprenörskap som integrationsfrämjande metod och för att möta unga i utanförskap. Jämställdhet bland utrikes födda är ett exempel på område där insatser kan specialdesignas.

Insatser ska bidra till:

- Företagsamma attityder bland barn och unga
- Ökad andel framgångsrika unga nyföretagare
- Bättre samordning av aktörer som främjar ungt entreprenörskap
- Användning av entreprenörskap som verktyg för att främja integration och minska utanförskap.
- Goda förutsättningar för ungt entreprenörskap på landsbygd

Insatsområde 2 – Nyföretagarrådgivning

En relativt liten andel företag startas med hjälp av det offentligt finansierade rådgivningssystemet. Det en regional utvecklingsaktör kan påverka är det offentligt finansierade ”ekosystem” som främjar nyföretagande. Därför riktar sig insatserna i det här programmet i första hand till nyföretagaraktörer¹³ i Västra Götaland. För företag som blivit mer etablerade samlas Västra Götalandsregionens insatser främst i Handlingsplanen för Små och Medelstora företag 2016-2018.

Många drömmer om att starta eget företag men få tar steget fullt ut. Enligt Entreprenörskapsbarometern 2016¹⁴ rör det sig om ca 31 % i arbetsför ålder som helst av allt skulle vilja vara företagare, men endast 9 % i samma grupp är det. Trösklarna upplevs höga, bland annat på grund av krångliga regelverk och ekonomisk otrygghet. För att kunna överbrygga dessa hinder fyller företagsklimatet och den företagsfrämjande infrastrukturen en viktig funktion. Företagsklimatet (allt som påverkar företagandets villkor) har betydelse för både attityder till eget företagande och förutsättningarna för tillväxt.

Nyföretagarrådgivningen är viktig för att nyföretagaren/entreprenören skall komma vidare i uppstartsprocessen på ett effektivt sätt utifrån sin ambitionsnivå. Genom god offentlig service och hög kvalitet på rådgivningen blir Västra Götaland en region där det lönar sig att starta företag. Med god offentlig service avses att rådgivning, utbildning och annan hjälp är tillgänglig såväl fysiskt som digitalt. En hög kvalitet förutsätter att rådgivarna ständigt utvecklar sin kompetens och sina kunskaper om exempelvis ny lagstiftning, redovisning, omvärldsfaktorer och nya branscher. Även kunskaper om jämställdhet och mångfald är viktiga så att individer bemöts fördomsfritt i rådgivningssituationen. För att nå olika grupper bör rådgivningstjänsterna, i den mån det är möjligt digitaliseras, erbjudas via uppsökande verksamhet samt finnas i områden med hög andel utrikes födda. Förstärkta möjligheter till mentorskap från erfarna företagare behöver också utvecklas till stöd för nyföretagarens vidare utvecklingsfaser.

I undersökningar som gjorts framkommer att många av dem som vill starta företag har svårt att orientera sig i det stora utbudet av rådgivningsaktörer och tjänster för att kunna hitta rätt hjälp. Erfarenheter visar också att kvaliteten på rådgivningen är ojämn och dessutom blir avgränsad till en alltför begränsad tid i företagets uppstartsfas. Utmaningen är inte att skapa separata system för olika målgrupper, utan att ha en infrastruktur som fångar upp alla målgrupper och lotsar individen vidare till rätt hjälp.

VGR har i samarbete med Almi Väst och Nyföretagarcentra i Västra Götaland påbörjat arbetet med att stärka samverkan och kvalitet på rådgivningen genom satsningen Nyföretagarlyftet. Det har bidragit till en ökad insikt om behovet av organiserad samverkan för att blivande och nyblivna företagare ska kunna få rådgivning med hög kvalitet på jämställda och jämlika villkor.

¹³ Med nyföretagaraktörer avses verksamheter som är helt eller delvis offentligt finansierade och som erbjuder kostnadsfri rådgivning i samband med uppstart. Exempelvis Nyföretagarcentrum, Almi IFS, Coompanion, Drivhuset samt inkubatorer och entreprenörskapsfrämjande nätverk.

¹⁴ Entreprenörskapsbarometern (2016) Tillväxtverket

Delområde 2.1 - Organiserad samverkan och kvalitetssäkring av rådgivningstjänster

En behovsinventering ska genomföras inom området och nyföretagaraktörer erbjuds att delta i utvecklingen av en regional samverkans-modell med inspiration från Startup Stockholm och LVE i Lyon. Gemensamt för dessa modeller är att de bygger på organiserad samverkan mellan aktörerna och agerar under ett gemensamt varumärke. I aktiviteterna ingår även framtagning av kriterier för kvalitetssäkring av tjänster samt kompetensutveckling av rådgivare utifrån identifierade behov.

Delområde 2.2 – Rådgivning på jämlika villkor

För att motverka diskriminering och fördomsfullt bemötande i samband med rådgivning erbjuder programmet innovations- och nyföretagaraktörer i Västra Götaland möjlighet till attitydpåverkande utbildning i jämställdhetsintegrering och processtöd för att integrera jämställdhet i sin verksamhet. Utbildningsinsatserna som utgår från ett människorättsperspektiv, genomförs inom ramen för Västra Götalandsregionens handlingsplan för jämställd regional tillväxt 2016-2018 - Jämställdhet gör skillnad 2.0.

Delområde 2.3 – Underlätta nyföretagande för utrikes födda invånare

I samarbete med Almi Väst gör VGR särskilda insatser för att underlätta nyföretagandet hos utrikes födda. Exempel på sådana insatser är:

- Rådgivning på minoritetsspråk av rådgivare med interkulturell kompetens
- Tillgång till nyföretagarrådgivning i områden med hög andel utrikes födda
- Information om vilken kostnadsfri hjälp som finns för nyföretagare
- SFI för företagare kopplat till utbildning om företagandets villkor
- Guidning till mentorskap från erfarna företagare för att underlätta inträdet som nyföretagare i svensk kontext
- Samhällsinformation

Behovet av dessa insatser har under de senaste två åren ökat på grund av den stora flyktinginvandringen, då det är många nyanlända som vill bli egen företagare. Insatserna ska stärkas upp så att tjänsterna finns tillgängliga över hela Västra Götaland, främst i områden med hög andel utrikes födda.

Insatserna ska leda till:

- Stärkt och organiserad samverkan mellan nyföretagaraktörerna
- En bättre allokering av offentliga resurser för ökad kostnadseffektivitet
- Hög tillgänglighet till rådgivning och annan service för nyföretagare, bland annat genom digitalisering av vissa tjänster
- Kvalitetssäkring av rådgivningstjänster

Insatsområde 3 - Innovativt entreprenörskap - Inkubation

Västra Götalands konkurrenskraft är beroende av nya Innovativa företag, där varor, tjänster och affärsmodeller har ett högt kunskapsinnehåll. Människors och företags förmåga att om-sätta sina idéer och erfarenheter i nya lösningar är avgörande för att möta samhällsutmaningar och stärka konkurrenskraften. Erfarenheten visar dock att den här typen av kunskapsintensiva affärsidéer oftast behöver mer stöd än andra idéer. Här har de erfarna innovationsaktörerna en viktig roll bland annat vad gäller att utbilda entreprenörer, stimulera framväxten av nya bolag, samt genom kunskapsintensiv rådgivning och mentorskap hjälpa företagen att öka överlevnadsförmågan och utvecklingstakten hos de nystartade innovativa tillväxtbolagen.

I Västra Götaland finns ett antal innovationsaktörer som arbetar med att stimulera till nya kunskapsintensiva tillväxtbolag likväl som att utbilda entreprenörer som kan denna typ av bolag. Det är viktigt att aktörerna håller en fortsatt hög kvalitet vad gäller processer, kompetens avseende ledning och organisation samt förutsättningar för att jobba hållbart utifrån ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner. Förutsättningarna för att driva kunskapsintensiva tillväxtbolag skall vara lika för både kvinnor och män.

Delområde 3.1 – Inkubatorer

Insatsområdet avser att skapa förutsättningar för en fortsatt stark utveckling av regionens inkubatorverksamheter med målsättning att skapa nya innovativa tillväxtföretag. Detta utifrån tanken om att inkubatorerna skall erbjuda effektiva och kvalitativa inkuberingsprocesser som bidrar till en regional tillväxt. En tillväxt som uppfyller uppsatta mål om mångfald och hållbar utveckling. Inkubatorernas huvuduppgift är att skapa och utveckla nya innovativa tillväxtföretag, vilket ställer höga krav på styrelse och ledning. Det krävs förståelse för affärsidéer och affärsutveckling som bidrar till en hållbar tillväxt. För att inkubatorerna på bästa sätt skall kunna stödja företagen med kvalitativ kunskap och kompetens samt försäkra sig om ett bra inflöde av idéer är det viktigt att inkubatorn finns i ett större sammanhang som t.ex. en Science Park eller nära en högskola/universitet.

Delområde 3.2 – Entreprenörutbildning

Entreprenörskap och dess betydelse för ekonomisk utveckling har under det senaste decenniet fått allt mer uppmärksamhet. Idag är de flesta övertygade om att fler entreprenörer behövs för att skapa långsiktig tillväxt. Att vara entreprenör kan ses som ett förhållningssätt, en vilja att utveckla idéer och att växa. En entreprenör behöver inte vara en person som startar företag utan kan lika väl vara en anställd person dvs. en intraprenör. Intraprenörskapet behöver utvecklas, inte minst i offentlig sektor och stora företag. Utbildning av individer i entreprenörskap är ett sätt att öka förutsättningarna för tillväxt i en region. Utveckling av nya arbetsätt kring forskningsidéers nyttiggörande är en annan prioriterad fråga. Delområdet inrymmer därför också attitydpåverkande insatser för att inspirera och inse behovet av entreprenöriella attityder inom offentlig sektor, forskning och etablerade företag.

Delområde 3.3 – Såddefinansiering

De tre områdena Inkubatorer, entreprenörutbildning och såddefinansiering är tätt knutna till varandra och kompletterar varandra.

VGRs såddfinansiering är en låneform utan krav på säkerheter för att bygga upp immateriell tillgångar i ett ungt och innovativt företag. Räntan är mycket låg och återbetalningen är i proportion till företagets försäljning. Tanken är att lånet tidigt ska ge entreprenören en trygg finansiering i gränslandet mellan utveckling, verifiering och kommersialisering. Lyckas inte företaget nå marknaden så kan låneskulden skrivas av. Återbetalade lån går till nya lån. VGR har prioriterat detta sätt att komplettera andra finansieringsformer i tidiga skeden och avsätter årligen av 12-14 mkr av det statliga regionala tillväxtanslaget till såddfinansiering.

Villkor, prioriteringar och nivåer för såddlånen ska vara sådana att de stärker och stimulerar de enskilda innovatörerna, inkubatorerna, mångfalden i ett brett perspektiv och konkurrenskraften i hela Västra Götalandsregionen utan att konkurrera med andra finansieringsformer.

Ett mål för såddlånen är att de ska bidra till arbetstillfällena och nya erfarenheter för innovativa unga människor. Andelen kvinnor och personer med utländsk härkomst ska öka i dessa företag och det gäller anställda, ägare och ledning.

Insatserna ska bidra till:

- Fler nya innovativa tillväxtföretag som har en potential att nå en internationell marknad
- Ett kvalitetssäkrat innovationssystem avseende på kompetens och process - från antagning till examination
- Ett mer hållbart inkubatorsystem med särskilt fokus på jämställdhet

5 Insatsformer och bedömning

Årliga stöd beslutas i form av verksamhetsbidrag. Projektansökningar tas emot löpande för kortare eller längre projektperioder. Dialog ska ske med områdesansvarig innan ansökan skickas in. Medfinansiering krävs.

Programmet finansierar förstudier, projekt, verksamheter och samverkansmiljöer.

- **Förstudier** avser vanligtvis mindre studier som genomförs i samverkan med flera parter och med medfinansiering från sökande och/eller samverkansparter.
- **Samverkansprojekt** är projekt i samverkan med flera parter, med substantiell medfinansiering från samverkande parter. Nivån av Västra Götalandsregionens medfinansiering beror på insatsens art och vikt för regional utveckling.
- **Verksamhetsbidrag** ges till långsiktiga insatser, till organisationer som är viktiga för att forma grundstrukturen för programmets inriktning och tematiska område.

- **Samverkansmiljöer** är miljöer, centrumbildningar, labb etc. med relevans för insatsområdena. Finansiering sker via projektfinansiering av strategiska satsningar i samverkan med aktörer, med placering på t.ex. science parks.

Direkta företagsstöd hanteras inom ramen för Västra Götalandsregionens program för små och medelstora företag där verktyg som såddfinansiering, konsultcheckar och FoU-kort finns.

Bedömningskriterier för finansiering

Relevans – Bidrar projektet till programmets syfte och mål?

Potential – Bidrar projektet till att nya och innovativa lösningar utvecklas och testas? Bidrar projektet till att lösningarna sprids efter och utanför projektets ram?

Genomförbarhet – Projektets planering av aktiviteter och budget i relation till uppsatta mål.

Aktörskonstellation – Projektets förankring hos relevanta aktörer. Har deltagarna kapacitet att skapa betydande förändring? Är fördelning av roller och medfinansiering rimlig?

Generellt prioriterade frågor:

I VG2020 finns fyra generellt prioriterade frågor som ska genomsyra allt utvecklingsarbete i Västra Götaland: jämställdhet, integration, klimat/miljö samt internationalisering. Samtliga program ska beakta kriterierna och de ligger även till grund för bedömning av projektsökningar. **Jämställdhet** innebär att projekten främjar en jämlik fördelning av resurser mellan kvinnor och män. **Integration** innebär att projekten skapar förutsättningar för ett ökat deltagande i arbetsmarknad, näringsliv och akademi för utlandsfödda som står utanför arbetsmarknaden. Båda dessa kriterier bidrar till att samhällets resurser och kompetens används på ett smartare och mer effektivt sätt. **Miljö/klimat** innebär att projekten bidrar till en hållbar omställning av produktionen av varor och tjänster och/eller ett fossiloberoende Västra Götaland 2030. **Internationalisering** innebär att projekten bidrar till internationell samverkan, vilket bidrar till att Västra Götaland blir mer internationellt konkurrenskraftigt med ambitionen att bli världsledande på innovation inom styrkeområden.

6 Utvärdering och uppföljning

Uppföljning av beslutade projekt följer de rutiner som finns för Regionutvecklingsnämnden vad gäller till exempel rapportering. De projekt som beslutas ska bidra till programets genomförande och är därmed en del i den utvärdering som kommer att genomföras vid avslut.